

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

סנהדרין קא

עניין: חביבין יסורין

מהר"ל ח"א

פרי, וזה שנחשב טפה של גשמים לישראל אשר הטפה מכין האדמה. והוסיף ר' יהושע לומר כי אין הת"ח שבדור נחשב טפה של גשמים, שהטפה אינו נותן רק הכנה בלבד שמכין האדמה, אבל נחשב הת"ח כמו גלגל חמה המוציא עין האדם אל הפעל. כי האור מוציא הראות אל הפעל עד שהוא רואה, ואין זה הכנה רק הגלגל מוציא הראות אל הפעל לגמרי, וכך הת"ח בלמוד ובתוכחה שלו מוציא האדם אל הפעל עד שהוא בשלימותו. ואין זה הכנה בלבד רק שמוציא את האדם אל הפעל, כמו גלגל חמה שמוציא עין האדם אל הפעל. ור"א בן עזריה הוסיף עוד, שהת"ח שהוא בדור הוא עוד יותר מזה נחשב, כי גלגל חמה הגלגל אינו מוציא רק הראות אל הפעל ואינו נותן הראיה, בעצמו, אבל הת"ח נחשב כמו אב ואם שהם מולידים הבן לגמרי וכך נחשב הת"ח כי הת"ח בתורתו שמלמד את הדור כאלו הוליד הדור לגמרי.

הנה כל אחד הוסיף, כי ר' טרפון לא אמר רק שהוא כמו הטפה שהוא הכנה בלבד אל הפרי שגדל, ור"י הוסיף כי אין ראוי שיחשוב הת"ח הכנה בלבד רק נחשב השלמה שהוא משלים את האדם הראות ומוציא אותו אל הפעל עד שהוא רואה, וכך הת"ח בדורו משלים הדור. ובא ר' אלעזר בן עזריה לומר שאין ראוי לומר שאין הת"ח רק השלמה לדור, רק נחשב כאלו הוליד אותם לגמרי כמו אב ואם.

ור"ע אמר חביבין יסורין כלומר (ש)יותר מכל מדרגות האלו, [כ]י אינם נחשבים נגד היסורים שהם ממרקין ומזכין את הנפש ומטהרין את הנפש עד שהוא נעשה נבדל לגמרי בלתי גשמי, ודבר זה יותר מכל המעלות, כי המעלות אשר זכרו הראשונים כלם מה שהוא השלמה נבדלת, אבל לא זכרו שלימו' שהוא מצד היסורין [שהיא] שלימו' עצמי לאדם, כי בעל היסורין הוא נעשה נבדל מן החמרי עד שהוא בן עה"ב. וזה יותר מהכל כמו שנתבאר בברכות (ה' א') אצל ג' מתנות טובות נתנו לישראל וכולם נתנו ע"י יסורין ואין להאריך. ומה שאמר דשדיוהו בדודא נחשוא ושדין נורא מתחזיתיה, היינו כאשר היה מוכן הגוף לקבל החמימות והאשיות אז היה אש טבעי של חמימות וחולי האשיות הזה הם יסורים גדולים לאדם*.

שיחות מוסר תשל"ב - יד

ונראה לומר שר"ע רצה לומר שהיסורים כה חשובים וחביבים וחועלתם מרובה כדמוכח גבי מנשה, אך בכדי להפיק את התועלת הדצויה מן היסורים לכך גופא צריכים אנו לרב, ומכל מה שהתלמידים מקבלים מן הרב, הדבר החשוב ביותר שהם למדים הימנו הוא מהותם וערכם של היסורים.

וחביבותן של היסורים היא לא רק שעל ידם שב האדם ומתקן

דרכיו, אלא שעל ידם נראה כי חפץ הקב"ה בן, ועל

כן הוא מוכיחו. כי אדם שאין יסורין באין עליו כלל, אוי

לו ואוי לנפשו, וכמ"ש בערכין (שם) "תנא דבי ר' ישמעאל

כל שעברו עליו מ' יום בלא יסורין קיבל עולמו בחייו", ויש

לפרש שכשאינן לו יסורים היי' שאין דורשין ממנו לתקן את

דרכיו, כי כבר איבד את עולמו הנצחי רח"ל.

היסורים, שעל ידם אפשר להגיע לכל המדרגות הגבוהות ולחיי

העוה"ב, והיא החפילה הגדולה של ר' עקיבא על ר' אליעזר

רבו, שטוב הוא לישראל מגשמים ומגלגל חמה ומאב ואם, וכי

ישראל צריכים לו יותר מכל בגלל חזרת היסורים שעומדין

במדרגה רמה מאד, "חביבין יסורין".